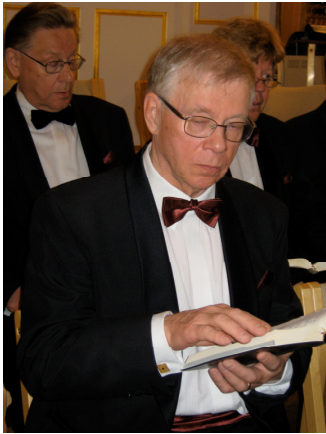

Sukututkimus harrastuksena

Meillä on monia kiinnostuksen kohteita, harrastuksia joista olemme innostuneita ja jotka värittävät elämäämme. Minulle sellaisia ovat olleet metsänhoito, kalastus, marjastus, mieskuorolaulu ja viimeisenä sukututkimus. En tosin pidä itseäni sukututkijana, vaan eri sukukirjojen tietojen yhdistelijänä.

Mitenkä jouduin sukututkimuksen pauloihin tai niin kuin Elli-vaimoni sanoo, että höyrähdin sukuselvityksiin. Elli sai kirjeen Tornbergin-sukuseuralta, jossa pyydettiin tietoja hänen perheestään. Tuolloin alkoi herätä kiinnostus selvittää mistä sukuni eri haarat tulivat. Toistakymmentä vuotta sitten olen kerännyt samoihin sukuihin kuuluvilta tietoja. Olen villi sukutietojen keräilijä, en siis kuulu mihinkään sukututkimusseuraan.

Mitä sukutietojen keräilijältä vaaditaan?

Ensimmäinen vaade tuli seurakuntien kirkkoherrojen taholta. Olen joutunut antamaan useita kirjallisia lupauksia siitä, etteivät rippikirjoista ilmenneet asiat, jotka voivat pahoittaa sukujen jäsenien mieltä, leviä kauttani yleiseen tietoon. En edes mainitse: Sakotettu ensimmäisen kerran viinanmyynnistä. Viinanmyynti näyttää olleen Amerikkaan matkaaville matkarahojen saantikeino.

Laki henkilösuojusta sanoo, että sata vuotta nuorempia sukutietoja ei luvatta saa julkaista. Tämä koskee henkilön nimeä, syntymäaikaa, –paikkaa jne. Vaikka luvan saankin henkilötietojen julkaisemiseen, en käytä henkilötunnusta kuten tapana on. Toinen sukututkijan eettinen hyve on kunnioittaa jokaisen henkilön toiveita. Jos joku kieltää perheensä tietojen julkaisemisen on sukututkijan noudatettava kieltoa. Kolmantena ohjenuorana olen pitänyt, ettei henkilötiedoilla käydä kauppaa. Neljäntenä tulee riittävä kielitaito ja vanhan ruotsin kielen osaaminen. Joudun usein turvautumaan englannin ja ruotsin sanakirjoihin. Toki samat sanat toistuvat ja voi arvata niiden suomalaisen käännöksen. Norjan kieli tuottaa vaikeuksia, koska se poikkeaa melkoisesti ruotsista.

Sukututkijalta vaaditaan kärsivällisyyttä

Saattaa mennä vuosiakin, kunnes kaivattu tieto putkahtaa jostakin esiin. Hyvänä esimerkkinä on isoisäni isoisä, jonka kuolinhetkeä ja –paikkaa emme kolmannen serkun kanssa useisiin vuosiin saaneet selville. Eräänä tuiskuisena maaliskuun päivän ajoin Taivalkosken kirkkoherranvirastoon, josta selvisi, että hän oli muuttanut Rovaniemelle, jossa oli kuollut. Sukututkijan tulee aina suhtautua epäillen saamiinsa tietoihin, jopa itse hankittuihin pitää olla valmis suhtautumaan skeptisesti, epäillen.

Sukutietojen oikeellisuudesta

Usein kuulee sukututkijoiden kinastelevan tietojensa oikeellisuudesta. Sukututkijat tekevät virheitä, joko syntymäajoissa tai usein toisen vanhemman kohdalla. Vaikka rippikirjassa mainitaan, että lapsi on miehen ensimmäisestä aviosta, sukututkija saattaa oikaista ja kertoa että kyseessä onkin toinen vaimo. Toinen yleinen virhe on

rippikirjoissa, jota pidetään viidestä kymmenen vuoden jaksoissa ja joihin merkitään perhetiedot tuolta ajalta. Tiedot voivat poiketa rippikirjasta toiseen. Samoin kun muutettiin toiselle paikkakunnalle syntymäajat ja nimetkin saattoivat muuttua. Sukunimet täällä Pohjois-Suomessa muuttuivat talon mukaan. Määttäläisiähän isän puolelta olen vaikka sukunimeni onkin Kiviniemi. Itsekin tekee muistiinpanoihinsa virheitä ja joskus ihmettelee mitä oikein olen kirjoittanut.

Mikä sukuharrastuksessa kiinnostaa?

Olen usein miettinyt asiaa, enkä yhtä vastausta voi antaa. Yksi syy on selvittää, ketkä ovat esivan-hempiani, mistä he ovat kotoisin, mitä ovat tehneet ja miten selvinneet vaikeuksista niin, että suku on voinut jatkua. Toiset heistä ovat selvinneet tekemällä kovasti töitä, nostaneet talonsa talousahdingosta, osa matkustanut leivän perässä Pohjoiselle Jäämerelle tai Valkoiselle merelle (Vienan meri). Usein on jouduttu elää kituuttamaan lähellä nälkäkuolemaa perheen sairauksien keskellä. Tästä olkoon esimerkkinä Rovaniemen ensimmäisen kappalaisen Erik Kristerinpojan (Härkä) kamppailu leivästä aluksi Korkalon tilalla ja myöhemmin Pöykkölässä.

Sukuselvittelyyn kuuluu olennaisena osana historiaan tutustuminen. Tällöin saa paremman selvuuden niistä olosuhteista, joissa esivanhemmat ovat eläneet. Vaikka itse en paljokaan jaksa kirjoittaa tapahtumista sukututkimuksen yhteydessä, arvostan suuresti kylähistorioiden tekijöiden intoa kerätä vanhoja tapauksia. Lähialueen historia on alkanut kiinnostaa ikääntymisen myötä. Olen aikaisemmin jo ollut kiinnostunut Suomen historiasta aina kampakeramiikan aikoihin saakka.

Kiinnostava seikka on keräillä asioita, jotka yhdistävät toisiinsa ihmisten sukulaisuuden tai samaan sukuun kuulumisen. Vaikuttavana pontimena on tarttua jonkun kyselyyn suvustaan ja auttaa häntä saamaan tietoa esivanhmmistaan.

Voi olla ylpeä monista esivanhemmista, kuten talollisista, kalastajista, mökkiläisistä, kansan nimismiehistä, lautamiehistä, lukkareista, kirkon kuudennusmiehistä, metsälappalaisista, Kalevalan runojen laulajista, papeista, Ruotsin armeijan muonittajista jne. Usein selviää miksi olen tällainen katselemalla lähimpien esivanhempien tapaa toimia elämänsä vaiheissa.

Mitä sukututkimus antaa

Kun jouduin leikkaukseen ja osa fyysisistä toiminnoistani vaati harrastamista, oli kuorolaulu palaut-tamassa muistiani ja puhettani. Koen, että sukutietojen keräily on auttanut muistin ylläpidossa ja vaikuttanut vireyteeni.

Sukututkimuksen yhteydessä olen saanut paljon ystäviä Suomesta ja Ruotsista sekä USA:sta ja Saksastakin. On ollut mielenkiintoista vaihtaa uusien tuttavuuksien kanssa tietoja ja kuulumisia sukujen historista sekä nykyihmisten toimista.

Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa määräsi yleisen verollepanon 1500-luvulla. Tällöin alettiin pitää seurakunnissa veroluettelaita. Niitä tehtiin eteläisen Suomen seurakunnissa, mutta täällä pohjoisessa ne olivat harvinaisia tahi sitten ovat tuhoutuneet kirkkojen paloissa. Kohtalaisen helppoa on sukutukijoiden päästä 1600-luvun loppuun. Kieli jota rippikirjoissa käytettiin oli vanhaa ruotsia usein saksalaisin aakkosin. Pisimälle esivanhempieni selvittelyssä ovat päässeet ruotsalaiset. Erik Ångermalainen-Sursillin puolison sukujuuret ulottuvat 1400-luvulle. Kerrotaan että suku olisi tanskalaista alkuperää.

Pudasjärvellä on päästy Hiltusten suvussa 1500-luvun alkuun. Toki Suomussalmella ja Savossa on Hiltusia aikaisemmalta ajalta kirjattuna, mutta sukuyhteyttä ei ole voitu dokumentein selvittää.

Samoin 1500-luvun alkuun päästään Kolkon suvussa. Ikaalisten kunnan historiassa kerrotaan tästä suvusta, josta sitten myöhemmin tuli Falkeja ja avioliiton kautta edelleen Tornbergeja.

Rovaniemeläisiä sukuja ovat edellä mainittu Erik Kristerinpojan suku joka alkaa 1500-luvun lopulta.

Sääksmäen Härkälästä (Jotkut sukututkijat epäilevät tuota tietoa). Sitten on Oikaraisen-Raudanjoen- suku 1600-luvun lopulta. Esi-isä on tullut Pohjanmaalta. Edelleen rovaniemeläisiä sukuja ovat 1600-luvulta Vitikat. Kuusamon metsälappalaisten Kielojen suku ulottuu 1700-luvulle ja Määttien suku 1650-luvulle Sotkamoon ja Paltamoon.

Lopputoteamus

Sukututkimus on loppumaton urakka. Aina tulee esille uusia sukuhaaroja, joissa on esivanhempiani. Joskus kun huomaa, että olen kirjannut väärää tietoa haluaa lopettaa touhun ja unohtaa sen koko-naan. Kun menee jonkin aikaa sukututkijan masennuksesta, alkaa uudella innolla puuhastella asian parissa. Tämä lienee sukujen kimpussa työskenteleville hyvin tuttu piirre.

Monia ilonaiheita, mutta myös koskettavia tapauksia on tullut vastaan harrastukseni yhteydessä. Mielenkiintoinen, mutta sitkeyttä vaativa harrastus.

Reijo Kiviniemi